

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

63. (67.) ÉVFOLYAM

1997. ÁPRILIS

No. 2 (302), Vol. 63, April 1997, USPS 178560

2. SZÁM

MEGISMERNI JÉZUST

Olvasd: Lukács 24:13-35.

Az emmanusi tanítványok története elölthet valakit félelemmel, de ugyanakkor óriási örömmel és csodálattal is. Mit sem sejtve, Kleopás és társa, Krisztus Urunk tanítványai útra kelnek Emmaus felé, szívükön óriási teher, mint a kő, hisz Urunk megfeszítették és meghalt. Mindaz, amiről álmodtak, homokvárként roskadt össze bennük. Izráel megváltója nem tudta véghez vinni népe legnagyobb álmait, nem szabadította ki őket a római birodalom markából, nem hozott örökké tartó békét az országba, nem gyógyította meg Izráel fiait és leányait, hanem szégyenletes halállal távozott, keresztrefeszítve, mint valami utolsó tolvaj.

S azok, akik felnéztek az Úrra, azok, akik meg tudtak és akartak volna halni érte és tanításaiért, azok, aki száraz szivacs-ként szívták magukba jelenlétének még a legparányibb megmutatkozását is, egyszerre teljesen szétzilálva, pániktól megdermedve, saját életüket féltve menekülni igyekeztek Jeruzsálemből. Lehet, hogy az emmausi tanítványok is ezért voltak azon a bizonyos úton, amikor az Úr megjelent közöttük. Ők is elhagyatva érezték magukat, féltve életüket, attól rettegve, hogy mindaz, aminek szemtanúi voltak, csupán pillanatnyi áldás volt, egy tüzezzívű, jámborlelkű próféta megvalósítatlan álma, füstbe ment terve.

Amint aztán így, nehéz szívvel, szomorúan és kérdésekkel telve Emmaus felé járták a poros utat, valaki odaszegődött hozzájuk, maga az Úr Jézus. A kettő azonban annyira gondterhelt volt, hogy Lukács azt írja róluk: "Látásukat azonban mintha valami akadályozta volna, nem ismerték meg Őt". Egy egész estét töltöttek együtt, Jézus próbált is nekik segíteni, hogy megértsék, miért is történt meg, ami megtörtént, hogy Krisztus megdicsőülhessen és megváltást hozhasson sokakért. Amikor azonban megkérték, hogy maradjon velük, mert közelgett az éjszaka, s Ő megtörte a kenyeret, akkor, csak akkor

ismerték meg az Urat. Megismerték, de már nem tudtak Neki szólni, vagy leborulni Előtte, mert eltűnt előlük.

Vajon ezek a tanítványok voltak az egyedüliek, akik nem ismerték fel Jézust? Persze, hogy nem. Magdalai Mária azt hitte, hogy a kertész szólította nevén, a többi tanítvány pedig rémületében azt hitte, hogy valami lelket láttak, amikor megjelent nekik a Feltámadt Úr. Szorongva magamtól is kérdelem, vajon felismertem volna-e én Azt, Aki meghalt érettem, Azt, Aki olyan szönyű halált halt, hogy énnekem örök életem legyen? És válaszom valószínűleg ez lenne: "Bárcsak, ahogy megpillantnám, felismerhetném Kinek a jelenlétében vagyok. Bárcsak, Uram, szemem tudná, Kin pihen tekintete. De én hogyan lennék más, mint Uram szeretett tanítványai, kik ismerve Urunk arca minden vonását, hangjának melegségét, mégsem tudnak ráismerni. Hát akkor én hogyan tudnék?"

Sajnos, emberi mivoltunk gyakran akadályoz bennünket, hogy meglássuk Urunkat. Saját nehézségeink sokszor elterelik figyelmünket az élet igazi értelmétől. Lelki krízisben lehetünk, vagy netán anyagi gondunk van, egyedül érezzük magunkat, senki sem figyel ránk, elhagyott bennünket az, akit szerettünk, munkahelyünkön már nem vagyunk megbecsültek, nem tudjuk utunk merre vezet...

De még másik oka is van annak, hogy sokszor nem látjuk Urunkat, mikor Ő tulajdonképpen velünk van, mégpedig az, hogy Jézus Krisztust emberi szemmel akarjuk látni, úgy ahogy azt mi elképzeljük, s nem úgy, ahogy az Úr elrendelte. Emberi szemükkel a tanítványok Krisztust nem a kereszten akarták látni, és még kevésbé tudták elképzelni feltámadott mivoltát. Nem tudjuk elképzelni, hogy Krisztus Urunk — szerető, kegyelmes Istenünk — velünk van szenvedéseinkben, hanem hitetlenkedve és sokszor lelkiismeretfurdalással, titokban és némán kiáltunk: "Hol vagy most, Uram, miért hagytál el?"

ALLELUIA
ALLELUIA
ALLELUIA

De éppen akkor, amikor legnagyobb a fájdalom, amikor az emmausi tanítványok könnyes lélekkel sápitóznak Megtartójukért, amikor útjuk céltalannak tűnik, amikor úgy tűnik, életünk halál, és nincsen kiút, akkor van velünk az Úr. Fájdalmunkat magával vitte a keresztre és elszenvedte a nagypénteki gyalázatot, a megalázást, magányt, tépett tagok fájdalmát, a véget. Azonban fájdalmunkat és nyomorúságunkat Jézus Krisztus Urunk átváltoztatta örök életté. A mag meghal, hogy új életet hozzon elő, s ott ahol a tűrés véget ér és úgy érezzük, tovább már nem bírjuk, fáradt lelkünket ott megvigasztalja az Úr.

Igen, felismerni nehéz, de mégis itt van, hisz Ő maga megígérte nekünk: "...és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig". Testvéreim, Urunk feltámadott, él és velünk van! Örvendjünk ennek tudatában! Rigneyné Szántó Ildikó, ev. lelkészjelölt

Húsvéti néphagyományok evangélikus gyülekezetekben

Számos helyen *bőjt* idején sötét ruhában mentek a templomba, a lányok lila szalagot tettek a hajukba, s főként az idősebbek teljesen feketében jelentek meg Krisztus halálára emlékezve. A házasságokat nem hirdették ki a templomban, még akkor sem, ha a bőjt után kívántak összeházasodni. Ilyen adataink vannak Kiskőrös, Mezőberény, Békéscsaba, Ambrózfalva, Szarvas, és Gerendás gyülekezeteiből. Általában ilyenkor tilos volt a vidámság, az utcán sem lehetett dalolni. Nem lakodalmaztak, nem mulattak bőjt idején az evangélikusok sem.

Virágvasárnapra minden házat kimezseltek, s a lányok ilyenkor jelentek meg tavasziasan. Megkezdtek a tojások festését. A katolikusok barkát szenteltek ezen a napon, és azt olvashatjuk, hogy a bokortanyák evangélikus tírpkájai örültek, ha ismerős katolikus családtól szentelt barkát kaptak, mert oltalmazó céllal az elsőház komódjára vagy a tükör mellé helyezték. Általában szerte a magyar nyelvterületen úgy tartották, hogy a szentelt barka megvédi a házat a villámcsapás és a tűzvész ellen.

Nagyhét hagyományához tartozott, hogy az evangélikus tírpkák asszonyok *nagycsütörtökön* éjszaka a Gecsemáné emlékeztére a virágoskertben imádkozgattak, a férfiak hasonló céllal valami rejtett helyen. Utána frissen merített vízben mosakodtak meg. A jószágot is megöntözték. A víznek egészségvarázsló erőt tulajdonítottak, különösen a húsvéti ünnepkörben. Nagycsütörtököt egyébként nem mindenütt tartották ünnepnek, de pl. Ambrózfalván a konfirmáció ideje volt, és a tanítók, presbiterek, lelkészek vettek ezen a napon Úrvacsorát.

Nagypénteken hétfalusi evangélikus csángók a századforduló még énekelték a passiót, s arra gondosan felkészültek. A passió és lamentáció a reformációtól a XIX. századig része volt a protestáns Istentiszteleteknek.

A legtöbb gyülekezetben nagypénteken vettek Úrvacsorát, mert ezt tartották a legnagyobb ünnepnek. A nagypénteki, úrvacsoravétel előtti bőjtnek helyi és egyéni változatai alakultak ki. Volt, aki semmit sem evett (Mezőberény), volt, aki pattogtatott kukoricát (Békéscsaba, Kondoros), aki csak tojást vagy tejet (Békéscsaba), néhol zsírtalan ételt (Mezőberény), száraz kenyeret (Gerendás), aszaltgyümölcs-levest (Csonge). Mindez addig tartott, míg a csillagok fel nem jöttek. Volt, aki ezután is csak tejet ivott (Tótkomlós), de a legtöbb

helyen nem mindennapos ételeket ettek, hanem pl. főtt kolbászt, tojást, kocsonyát.

Nagyszombaton az asszonyok takarítanak, sütnek, főznek ma is. Tótkomlóson különösen a gazdacsaládok szigorúan megtartották az ünnep rendjét és nagyszombat estéjén a családnak együtt kellett lennie. Húsvétvasárnap az egész család együtt reggelizett és együtt ebédel, az étkezések előtt húsvéti énekeket énekeltek. Az idősebbek szemmel tartották a családtagokat. Akárcsak karácsonykor, ilyenkor sem illett hangosan veszekedni, feleselni a fiataloknak.

Nagyszombat este vagy húsvétvasárnap reggel a család tagjai, apraja-nagyja megmosakodott, tiszta ruhát vett magára, s különösen a fiatalok erre az alkalomra új ruhát kaptak, s első ízben a templomba vették fel. Ebéd alatt a prédikációról beszélgettek; a fiataloknak be kellett számolniuk arról, hogy mit hallottak. Általános szokás szerint húsvétvasárnap a család tagjai nem mentek más házhoz látogatóba.

Húsvét hajnalán az erdélyi szász evangélikus ifjúság középkori hagyományként ki szokott vonulni a magaslatoakra, hogy a felkelő napban a Húsvéti Bárányt megpillanthassa.

Húsvétvasárnap a nagytarcsai gyüleke-

zet reggel hét órakor toronyzenére ébredhet. Elsősorban a gyülekezet gyermek-, ifjúsági és felnőtt énekkara szólal meg előzetesen rögzített felvételekről, hangszórókon keresztül. Így jut el az örömhír mindenkihez: "Az Úr feltámadott..."

A nap kiemelkedő része az Istentisztelet. A lányok fehér vagy virágos ruhában mennek a templomba (Gerendás). Húsvét első napjának jellegzetes szokása még a keresztszülők látogatása a keresztyerekeknél.

Húsvéthétfőn a locsolás máig szokás, de pl. a mezőberényi tótoknál csak Istentiszteletig locsolhattak, általában azonban hétfőn egész nap. Tótkomlóson voltak, akik már 4–5 óra tájban, hajnalban felzörgették a lányos házakat, s hagyományosan vízzel locsolták meg a lányt, aki azután megvendégelte a legényeket.

A locsolásért járó ajándék és a keresztszülők ajándéka is a piros vagy hímes tojás, mely az élet, az újjászületés, a feltámadás jelképe. A húsvéti ajándékozás szokása nem újkeletű, csak az ajándékot hozó nyúl képzete nem tartozik az ősi hagyományaink közé. Ma azonban már elmaradhatatlan része a húsvéti szokásoknak.

— Dr. Tátrai Zsuzsanna néprajkutató

(Ev. Élet)

100 x \$100 = SZÁZSZORSZÉP

Tíz éve volt utoljára, hogy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia az *Erős Vár* olvasóhoz fordult szíves és bőkezű adományokért pénzállományának feltöltésére.

Most megint hasonló helyzetbe került az AMEK: tartalékai fogyóban vannak, s azt a leszűkült missziót is alig képes ellátni, ami még szolgálatát igényli. Különbözőbb gondunk az *Erős Vár* megjelenésének a biztosítása, a magyar evangélikus ügyek képviselője és szemellett való tartása országos vonatkozásban, szórványgondozás (telefonon és levélben), hazai kapcsolatok ápolása, teológiai ösztöndíjak "felkutatása" és hasznosítása, adományok közvetítése, s egyéb más alkalmi szolgálat.

A kérés tehát az, hogy mindezekhez állhasson anyagi keret rendelkezésre. Vagyis kérem az *Erős Vár* olvasóit, hogy ezúttal az **Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia** javára szíveskedjenek adakozni, kisebb-nagyobb adományokkal. Aki megengedheti magának, azt kérem, szíveskedjék \$100-t beküldeni, hogy minél hamarabb elérjük a "kampány" célösszegét, a \$10,000-t, ha akad még hetvenhárom ilyen nemes adakozó — gondolom és remélem akad...

Minden adományt az *Erős Vár*-ban folyamatosan nyugtázzunk; aki úgy jelzi, annak az adományát emlékadományként. Minthogy az adományok az adóalapból levonhatók, szíveskedjenek csekket, pénzesutalványt a következőképpen kiállítani és küldeni:

(Az USA-ból és külföldről) **Hungarian Conference—ELCA, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102-1229.** A "memo" vonalra írjanak ennyit: AMEK.

(Kanadából) **Hungarian Lutheran Church, 40 Shady Lane Cres., Thornhill, ON L3T 3W7.** a "memo" vonalra szintén írjanak ennyit: AMEK.

Szíves figyelembe még: Ilyen adományok függetlenek minden mástól, vagyis ezek nem számítanak előfizetésnek, felülfizetésnek, hátralékos előfizetések kiegyenlítésének, vagy akár AMEK tagsági díjnak; egyszerűen és egyenesen az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia szolgálata folytatását biztosítják.

Az AMEK léte és munkája Istentől ihletett hivatás, ezért az Ő nevében szól a kérés az adakozásra, hiszen az Igéből olvassuk: "A jókedvű adakozót szereti az Isten" (2Kor 9:6-7).

\$50: Özv Üregdy-Nagy Józsefné Lakewood OH). **Eddig összesen: \$2,740.00.**

Minden eddigvett adományért, s a jövőbeniekért előre is, hálás szívvel mondok köszönetet.

—Bernhardt Béla, főesperes

az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia elnöke

A HALÁL KULCSAI

“Amikor megláttam, lába elé estem, mint egy halott, Ő rám tette jobbját, és így szólt: ‘Ne félj, én vagyok az első és az utolsó, és az élő: halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai’ ” (Jelenések 1:17-18)

Csodálatos mondat ez a Jelenések Könyvéből. Ez a könyv elejétől végéig a feltámadott Krisztusról szól. János apostol az első évszázad végén írta. Abban az időben, amikor megindultak az első szervezett keresztyénülözések. Dominiciánus császár államvallássá tette a császárkultuszt. Előírta, hogy áldozatot mutassanak be neki és istenként tiszteljék. A sokistenhívő kultuszok tisztelőinek ez nem okozott különösebb gondot, hiszen az istenek se regében eggyel több vagy kevesebb nem jelentett lényeges változást.

A keresztyének számára azonban elképzelhetetlen volt Megosztott szívvel nem lehet az egy Istenben hinni. Ha az Urat teljes szívünkben, teljes erőnkben, teljes elménkben szeretjük, akkor szívünkben, elménkben, s erőnkben már nem telik más istenek imadására. A félszívű keresztyén nem keresztyén. Így az első keresztyének nem voltak hajlandók Jézus Krisztuson kívül mást Istenként, Úrként elfogadni. Mit csináljanak akkor most ebben a helyzetben? Aki hű marad Jézus Krisztushoz, az elveszíti földi életét, meg kell halnia. Aki pedig megtagadja Jézus Krisztust és megalkuszik, az az örök életet, az üdvösséget veszíti el. A többség hű maradt és mártírrá lett.

Ilyen helyzetben és időben keletkezett a Jelenések könyve, hogy vigasztalja és erősítse az üldözött keresztyéneket. János apostol buzdítja őket, hogy tartsanak ki Jézus Krisztus mellett, másrészt pedig vigasztalja azokat, akik már elveszítették, mártír hozzátartozóikat gyászolják. Ezeknek a keresztyéneknek naponta kellett készen lenniük arra, hogy jönnek értük és kiéhezett vadállatok elé hajtják őket. János apostol Jézus Krisztussal vigasztalja a rettegő embereket. Ne féljete, Nála vannak a halál kulcsai. Ha valamitől féltek, attól tartsatok, hogy Krisztustól el ne szakadjatok, mert Ő maga az ÉLET. Ő legyőzte a halált, s ha Mellette vagytok, nektek sincs semmi félnivalótok! Krisztus feltámadása legyőzte a halált. Az Ő kezében vannak a halál kulcsai. Előtte nincs járhatatlan út vagy bezárt ajtó.

Talán nem szükséges részletezni, milyen sokféle kísértés, veszedelem, csapda között vezetnek a mi útjaink is. Sokféle fenyegetéssel és ígérettel akar bennünket rá-

venni a világ, hogy tagadjuk meg Krisztust, legyünk hűtlenek Hozzá, mint ahogy Péter tette Kajafás udvarán. Megijedt és nem ismerte be, hogy Őhozza tartozik. Megtagadta Őt, mint ahogyan mi is könnyen megtagadjuk. Milyen könnyű minket is megijeszteni, és esetleg kiszalad a szánkon valami, amit abban a pillanatban meg is bánunk. Vagy nem merünk kimondani

Krisztus feltámadt

Krisztus feltámadt,
Elmúlt kín, gyalázat.
Örvendezzünk, vigadjunk,
Krisztus lett a vigaszunk.
Halleluja!
Ha föl nem támad,
Nincsen bűnbocsánat.
Ámde Ő feltámadott,
Áldja Krisztust ajkatok.
Halleluja!
Halleluja! Halleluja! Halleluja,
Örvendezzünk, vigadjunk,
Krisztus lett a vigaszunk.
Halleluja!

Vége a gyásznak
És a könnyhullatásnak!
Örvendezzünk, vigadjunk.
Halleluja!
Krisztusra nézünk,
Békesség a részünk,
Nyomdokába léphetünk.
Halleluja!
Halleluja, Halleluja, Halleluja!
Örvendezzünk, vigadjunk,
Krisztus lett a vigaszunk.
Halleluja!

Győzelem élet
Krisztus miénk lett.
Örvendezzünk, vigadjunk,
Krisztus lett a vigaszunk.
Halleluja!
Ővele járunk,
Erőt ad szolgáljunk:
Diadalmas, szent erőt!
Énekünk dicsérje őt!
Halleluja!
Halleluja, Halleluja, Halleluja!
Örvendezzünk, vigadjunk,
Krisztus lett a vigaszunk.
Halleluja!

1. v.: XII. szd., 2-3.v.: Túrmezei Erzsébet

valamit, amit pedig ki kellene mondani: igen, én Hozzá tartozom. A halál lehellete is milyen sokszor meglegyint bennünket. Valami hirtelen támadt, ijesztő, súlyos betegség, vagy halálestet a családban, s az ember nagyon megrémül.

Ma is nagy úr a halál. Ez a fekete rém ma is elnyeléssel fenyegeti azt, akit megérint a szele. De Jézus Krisztus szavai, a húsvéti evangélium azonban mást mondanak. A halál nem nyel el, mert Nála vannak a halál kulcsai. Aki Krisztushoz tartozik itt, ezen a földön, az az Ővé marad a halál órájában és az örökkévalóságban. Ővé marad magányban, gyászban, kísértések és szenvedések között is.

Az első keresztyének kemény próbának voltak alávetve. Választaniuk kellett. Vagy meghalnak, mert ragaszkodnak Krisztushoz, vagy élnek még néhány évet és elveszítik az örök életet. János apostol buzdításait sokan megfogadták és nem adták oda az örökkévalót az ideiglenesért.

Az apostol szavai most hozzánk szólnak. Nem olyan élesen vetődik fel számunkra a kérdés ugyan, mint annakidején, hiszen a halálbüntetés réme bennünket nem fenyeget Mégis, ma is, örök életünk, üdvösségünk múlik hasonló döntésen. Ha félünk sokmindentől ezen a világon, az élettől, az emberektől, nehéz helyzetektől, s haláltól, Jézus Krisztust féljük mindezeknél sokkal jobban, hiszen Nála vannak a halál és pokol kulcsai. Bármilyen nehéz is legyen helyzetünk, a megoldás kulcsai Nála vannak.

Ezért csatlakozzunk az Ő győzelmes népéhez, hogy szabadítson meg mindenféle bizonytalanságunktól, erőtlenségunktől, félelminktől, és segítsen el bennünket a diadalmas húsvéti bizonyosságra: Ő az elsőszülött a halottak közül, Ő irányítja a történelmet, a mi népünk, családunk, a mi kicsi életünk történetét is, és Ő nyitotta meg előttünk az Isten országának a kapuját. Vele együtt szabad bejárásunk van Isten országába.

Legyünk bizonyosak abban, hogy túl félelmeinken és a fekete rémen, a halálon, elkészített helyünk van az atyai házban. A ház kulcsa Jézus kezében van. Nehogy üresen maradjon az a hely!

— Dénes Ilona, ev. lelkész (Csurgó)

NB Öröm volt számunkra, hogy Nt. Dénes Ilonával személyesen találkozhattunk februári clevelandi látogatása alkalmával. A kért és kapott, fenti cikket hálással köszönjük. — Szerk.

IMÁDKOZZUNK!

Hálát adunk Neked, Istenünk, azért az örömhíradt, hogy Jézus a mi Megváltónk feltámadt és él. Teremts minket újjá Szentlelkeddel: üzd ki belőlünk a halál félelmét, és töltsd meg szívünket az örök élet örömeivel, az élő Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

HÚSVÉTI ÜZENET

“Úgy szerette Isten a világot, hogy engesztelt Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. (János 3:16).

Minden évben a budapesti ev. teológus hallgatók előadják a passiótörténetet, utazva Magyarországon belül vagy országhatáron kívül. Az elmúlt évben az egyik évfolyam Szabadka—Topolya—Bajsa környékén passiózott. Összesen öt napot “turnézunk”, s élveztük a tavaszi napsütést, az öreg szalmalmot az út szélén, az újuló természetet, a kelő virágokat. Nem is beszélve a szíves vendéglátásról, ahogy szálláshelyünkön — Bajsán — fogadtak minket. Mindezek mellett valahogy éreztük a szomorúságot, a feszültséget a szíveken.

Ezt a vidéket, hála Istennek, elkerülte a front, de az ágyúörgések itt is hallatszottak. Nem került viszont el a családokat érintő gyász, az infláció, s az azt követő szegénység. A valamikor virágzó gazdaságok, teli aklok, kukoricatárolók ott álltak üresen, sőt némelyik már dűledezőfélben. A lakóépületeken látszott, hogy külső szépítgetésre, javításra nemigen volt lehetőség évekig. Szomorú volt látni és tudni, hogy szinte minden családban történt tragédia. Ugyanakkor tapasztaltuk a gyere-

kekből áradó melegséget, barátok iránt való vágyódást. S mindannyiunk számára meglepetés volt a bajsai gyerekek passiójátéka. Valahogy jobban “érvényesült” a gyerekek ajkáról az Ige:

“Úgy szerette Isten a világot, hogy engesztelt Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Gyakran idézzük ezt az Igét, mert úgy érezzük, benne teljes a keresztyénség hitvallása. Szeretet, Isten, Isten Fia, hit, örök élet — csengenek a szavak a fülünkben. “Úgy szerette Isten...” Egyszülött Fiát adta, hogy nagypénteken keresztfán függve, fájdalmak, borzalmak közepette véghezvigye küldetését, amely a halált követő harmadik napon a feltámadásban lett teljessé. Mert mindaz, amiről Krisztus bizonyosságot tett, nem történhetett meg borzal-

mak, kínok, fájdalmak nélkül. Hogy szükség volt-e a szenvedésekre? Igen. Ember volt, érzésekkel teli, sírt, jajgatott, kiáltott Istenhez, az Atyához, csakúgy ahogy tették és teszik millióan ma is háborús vidékeken.

Húsvét üzenete azonban túlmegy a nagypénteki, emberi szenvedésen. Húsvét jelenti a feltámadást, az örök életet nemcsak Isten Fiának, de minden hívő számára is. Azok számára is, akik háborúban veszítettek el életüket, azoknak is, akiket az éhség kínozott halálra. Húsvét azzal a reménységgel biztat, hogy egyszer mi is részesei lehetünk a húsvéti csodának. Ebben a reménységben és hitben megmaradva tegyük hát bizonyosságot:

“Úgy szerette Isten a világot, hogy engesztelt Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

— Molnár Erzsébet, ev. teol. (Csikágó)

Húsvéti imádság

Élő Jézus Krisztus!

Köszönjük, hogy nem ért véget utad hozzánk, hanem éppen elkezdődött. Köszönjük, hogy ma is bátran szólíthatunk Téged Mesternek. Szent küldetésed megismerése hatalmas öröm számunkra. Ebből élünk naponta és ez a mi egyetlen teljes vigasztalásunk. Reménységre és bátorságra ébredt húsvéti néped megújult lélekkel dicsér ma is Téged. Hallgasd meg énekünk!

Élő Jézus Krisztus!

Vedd el tőlünk a sablonos szavakat és adj helyette étellel teli üzenetet szerte az egyházadban. Vádaskodás helyett a másik ember felfedezése, bizalmatlanság helyett az együttműködés, erőtlenség helyén pedig lendületes szolgálat ébredjen ma. Töredezetttségünk és szétszabdozottságunk hadd gyógyuljon a húsvéti ünnep örömeiben. Kiábrándultságunkat és elesettségünket hadd váltsa fel a Te húsvéti lendületed. Mozgass meg minket, hogy mi is mozgatók lehessünk gyülekezetünkben. Formáld át életünket!

Élő Jézus Krisztus!

Tárgítsd ki látókörünket, hogy felelősen nézzünk szét környezetünkben. Taníts meg minket éleslátásra és a mélységekbe is tekintő. kutató keresésre. Engedd úgy szemlélnünk a múltat ma életünkben, hogy a Benned kapott biztos jövő felé vezessen minket. Szabadíts meg a szorongástól. Emelj ki a rettegek mélyéről. Törölj ki mindent az életünkben, ami szembe fordít minket Veled. add nekünk ma az értelmünk jövő és a tartalmas holnap biztonságát. Vezesd küldetésünk!

Élő Jézus Krisztus!

Sokan nyújtják felénk kezüket, de nekünk nincs erős és nagy kezünk. Sokan kiáltanak utánunk, de mi csak ritkán fordulunk vissza. Sokan állítanának meg minket azon az úton, de képtelenek vagyunk a lassításra. Húsvéti erőddel állj mellénk, hogy ne felejtjük el soha közelségedet. Fogd meg a kezünket és emeld fel a fejünket. Tégy minket olyanná, hogy Téged lássanak és érezzenek az emberek ott, ahol mi valómást teszünk Rólad. Szabadíts meg áruhánktól és hazug külsőnkől, hogy ne ártsunk tovább a Te nagy művednek. Adj szolgálataknak ösztintességet!

Élő Jézus Krisztus!

Fájdalmas tekinteteket látunk magunk körül nap, mint nap. Gyásszal, betegséggel, magányos és eltört étellel küzdő emberek kérdéseit hozzuk most is Eléd. Kontinensek szenvedése színek és fajok, nemek és korok megkülönböztetése fájó teher rajtunk. Látjuk a pusztítás és ártás nagy erőit, de hisszük, hogy a Te isteni gondoskodásod mindent felülmúl. Építsd; Urunk a szeretetet és békességet bennünk. Küldj el minket mentő, védő és gyógyító szolgálatra a Te erőddel. Taníts minket alázat-ra, hogy ne önmagunkban bizzunk, hanem akaratodat kutassuk. Adj nekünk új kezdetet életmentő húsvéti győzelmeidből.

Élő Jézus Krisztus!

Hallgasd meg énekünk! Formáld át életünket! Vezesd küldetésünk! Adj szolgálataknak ösztintességet! Adj nekünk új kezdetet életmentő húsvéti győzelmeidből.

Élő Jézus Krisztus!

Építs föl minket a romokból húsvéti gyülekezeteddé! Ámen.

(“Lelkipásztor”)

—Szabó Lajos

KÖNYVPIAC

Íratrjesztésünkben megrendelhetők az alábbi könyvek @US\$5 beküldésével (kivéve ahol más ár van feltüntetve). Csekket kérjük **Hungarian Conference — ELCA** névre és **9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102** címre küldeni.

Biblia, teljes újfordítás.

Újszövetség, Károlyi—Ceglédi szöveg

Brachna Gábor: Útmutató a Biblia olvasásához.

Fabiny Tamás: Keken András életregénye.

Gémes István: Hiszek.

Herényi István: Egyházjogi tükör.

Keken András: Deáktéri esték.

E. J. Kunos: Missionary Memoirs. US\$20.

Kemény Péter: Negyedórás Isten előtt.

Ordass Lajos: A keresztfá tövében.

Ordass Lajos: Önéletrajzi írások I.

Ordass Lajos: Önéletrajzi írások II.

Péterfia Karola: Egyéves háború. US\$3.

Pohjanpää/Molnár: Egyháztörténeti arcképcsarnok.

Terray László: Izrael és az evangélium. US\$2.

Terray László: Küldetésben.

Terray László: Nem tehetett mást.

Túróczy Zoltán: Ne félj.

Veőreös Imre: A harmadik út.

Veőreös Imre: A középpont felől.

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$6 a year by the Hungarian Conference of the Evangelical Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102-1229. Second-class postage paid at Cleveland, OH. — Az ERŐS VÁR az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia lapja. Szerkesztő és kiadó: Bernhardt Béla. Aláírt cikkekért írójuk felel. Előfizetés az Egyesült Államokban évi 6 US dollár, Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár vagy 10 kanadai dollár. — Kérjük olvasóinkat, hogy címváltozásokat haladéktalanul bejelenteni szíveskedjenek, s mindennemű levelezésnél címüket, beleértve a postai irányítószámot is, pontosan tüntessék fel. — Nyomda/Printers: Classic Printing Corporation, 9527 Madison Avenue, Cleveland, OH 44102. — Minden levelezés, előfizetés, adomány a lap alatti címére küldendő:

Postmaster, send address changes to: ERŐS VÁR, P. O. Box 602148, Cleveland, OH 44102.

Isten kegyelméből vagyok, aki vagyok

„De Isten kegyelméből vagyok, aki vagyok... de nem én, hanem az Istennek velem való kegyelme” (1Korinthus 15:10).

Krisztus Urunk feltámadása nem volt igazán más, mint megváltói művének a folytatása. A keresztfán elszenvetett halálát és a sírból való feltámadását nem szabad egymástól elválasztanunk. Ha az elsőt el tudjuk fogadni, akkor a másiknak az elfogadása önkéntelenül következik. És ha jól meggondoljuk, majdnem azt mondhatjuk, hogy nehezebb elfogadnunk az elsőt, mint a másodikat. Ha pedig előbb eljutottunk a nehezebbiknek, Krisztus értünk való halálának elfogadására, akkor Krisztus feltámadásának az örömhírét csak nagy megkönnyebbüléssel és örömmel illő elfogadnunk.

Miért is nehezebb az első? Mert ott van emberi problémánk eltemetve. A mi nagy bűnünk az, hogy nem akarunk azok lenni, akiknek minket Isten eredetileg teremtett: embereknek, egyszerű embereknek, s mert nem akarunk Istennek egyetemes, az egész világon elszórt emberi családjának tagjaként berendezkedni és élni. Mi korlátlan testi, szellemi, s erkölcsi szabadságot élvező szuperemberek akarunk lenni, amilyeneknek lennünk a felvilágosodás, majd korunk Istent tagadó filozófusai annyira bíztatnak. Hogy csak ne legyünk olyanok, mint amilyeneknek Isten alkotott bennünket.

Milyen találóan fejezte ezt már ki és írta le az emberek Isten ellen való fellázadásának a folyamatát a Genézis-könyv (3. fejezet) írója. A kigyó előbb kétséget akart ébreszteni az aszszonyban, eltorzítva Isten eredeti szavait. A kigyó, teljesen figyelmen kívül hagyva az aszszony helyesbítő szavait, nyílt Isten-ellenes támadásba megy át: „Dehogy haltok meg!” Ellenkezőleg: „Olyanok lesztek, mint az Isten!” A mi halálos bűnünk, melyért Krisztus meghalt a keresztfán, nem más, mint előbb kételkedni Isten szavában, aztán meg elhinni, hogy valóban és valaha is olyanok lehetnénk, mint amilyen Isten maga. Vagyis nem akarva, megtagadva azokká leszünk, akiknek Teremtőnk olyan szépen megalkotott minket. Hogy Isten legyen Isten, mi pedig atyai szeretetéből élő gyermekei és egymásnak testvérei.

Ezzel odaértünk ahhoz a ponthoz, mellyel mindmáig mindnyájunknak oly sok nehézségünk van. S hogy könnyítsünk lelkiismeretünkön, még arra is hajlandók vagyunk, hogy magára a Szentírásra is hivatkozzunk. Pl., az amerikai polgárháború idején még az egyházak is idéztek úgy a Bibliából, hogy a rabszolgaság fenntartását igazolják. A mi napjainkban is akadnak olyanok, akik, hivatkozva az egyháznak a teremtés történetére alapozott tanítására, mely szerint Isten az embert a saját képére és hasonlóságára teremtette, úgy szeretnék azt értelmezni, hogy Isten az embert ugyanolyanná formálta, mint amilyen Ő maga, Vele szinte azonosság. Ezzel indokolják, hogy az embernek már igazán nincs is szüksége Istenre. Nem kell, mondják ezek, semmi mást sem tennünk, mint megvalósítanunk maga a Teremtő által szívünk-

ben elhelyezett tökéletes emberi adottságokat, és úgy viselkednünk, mintha mi volnánk saját urai életünknek és sorsunknak.

Mindig csak saját szívünkre, elménkre, logikánkra, saját érdekeinkre hallgatva, magunk döntve el, hogy mi a jó és mi a rossz. Hisz, úgy gondoljuk, senki sem fog minket valaha is felelősségre vonni tetteinkért. Mi magunk dönthetjük el, hogy kit fogadunk el testvérünknek, barátunknak. Csak hallgatnunk kell a belénk épített, tökéletes természeti, evolúciós törvényekre, figyelmen kívül hagyva Krisztus Urunknak a szeretet-parancsát. Sőt harcolva, minden eszközzel, azok ellen, akik nem szeretnek minket. Az így gondolkozó mai embert nem tudják megdöbbeníteni az emberiség történelmének vérrrel és könnyel átitatott, szomorú lapjai sem; a sok rom, a sok sírkő, a mérhetetlen sok emberi tragédia. Sem annak már régen esedékes, teljesen világos és határozott felismerése, hogy a sok harccal és háborússal még eddig sohasem oldódott meg az emberiség sok problémái közül csak egyetlen egy is, hanem inkább csak még reménytelenebbé tették azok megoldását.

Csak akkor, amikor „meghalt bűneinkért” lett a mi alázatos hitvallásunk, csak akkor lesz a mondat másik része, „és feltámadott megigazulásunkért” nagy örvendezésünk, hállánk, és boldog reménységünk forrásává. Nem csak húsvétkor, de az esztendőnek minden egyes napján.

Isten valóban nem akar olyan Istenünk lenni, Aki távol van tőlünk, fent a végtelenségben, titokzatos transzcendenciában, Akinek legkisebb gondja is nagyobb, mint hogy velünk

és gondjainkkal foglalkozzék. Krisztusban eljött hozzánk maga is, mint valóságos, egyszerű ember, amilyennek Ő formált minket szívében szeretettel.

Szemben ezzel feltűnő, hogy még a nagy ateisták is hajlandók elfogadni egy a végtelen világűrben valahol esetleg létező istent, aki miután megteremtette ezt az általunk ismert világot, azt magára hagyta, elvonult valahová messzire. Szinte meghat, amit Voltaire írt ezzel kapcsolatban nagy szellemi hívének, Nagy Frigyes porosz királynak: „Respektálok a természetfeletti kérdésekkel foglalkozó metafizikai gondolatokat, mert azokat az éjszaka mély sötétségében felvillanó világosság sugarainak tekintem. Több, úgy gondolom, nem remélhető azoktól. Nem látszik valószínűnek, hogy a dolgok eredeti alapelveit mi valaha is meg fogjuk ismerni. Az egerek, melyek a jelen korban nagy, hatalmas épületek kis oduibán kénytelenek meghúzódní, nem tudhatják, vajon azok örök időkre épültek-e, hogy ki is volt azoknak építész, sem azt, hogy miért is épültek fel azok. Ilyen kis egerek vagyunk mi, és az isteni építőmester, aki ezt a világegyetemet felépítette, titkát, tudomásom szerint, egyikünkkel sem közölte” (Durant: *The History of Civilization*).

Hitünk szerint Isten Krisztusban világosan kinyilatkozta titkát teremtő művében és ugyancsak megváltói tevékenységében, remélve, hogy a mi életünket és egymáshoz való viszonyunkat az Ő szeretete fogja meghatározni. Így aztán valóban szuperemberekké lehetünk, akik majd nagyon emlékeztetnek Reá mindnyájunkat. **Tessényi Kornél, ny. ev. lelkész**

Adományok nyugtázása

• AZ „ERŐS VÁR”-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Köszönettel nyugtázuk az **1997. január 21-e és március 17-e között** az előfizetéseken felül beérkezett adományokat:

\$50: Özv. Elek Istvánné férje emlékére halála első évfordulóján (Yonkers NY). **\$25:** Dr. Konkoly László (Berwyn PA). **\$20:** Özv. Bell Lajosné (Edmonds WA), Kondor Júlia (Broadview Hts. OH), Markovics István (Spring Hill FL). **\$14:** Dr. André László (Burverde TX), Mergl Éva (Linesville PA). **\$10:** D. Flisser Ferenc ajándék előfizetésre (Bethlehem PA), Székely Zsuzsanna (Sudbury ON), dr. Tomaszek László (Brecksville OH). **\$4:** Argay Géza (Guelph ON), Gömöry Gyula (Sarasota FL), Havas Vilmosné (Kenmore NY). **\$2:** vonBakonyi István (Valley City OH), Bárány István (Lakewood OH), Molnár Istvánné (Lakewood OH), Zsámboki Sándor (Chicago IL). **\$1:** Özv. Szabó Elemérné (Youngstown OH).

• EVANGÉLIKUS ISKOLÁKRA

Bp.—Fasor. \$200: Pintér György (New York NY). **\$100:** Palócz Henrik (Syracuse NY). **\$50:** Dr. Sömjén György (Durham NC). **Eddig összesen: \$10,259.00. Békéscsaba. \$10:**

Dr. Déry Béláné (Lakewood OH). **Eddig összesen: \$260.**

• EGYHÁZI SEGÉLYSZOLGÁLATRA

\$30: Temesi István (Shaker Hts. OH). **Eddig összesen: \$9,749.00**

• A.M.E.K. TAGSÁGRA

1997: Temesi István (Shaker Hts. OH), dr. Tomaszek László (Brecksville OH).

* * *
Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 602148, Cleveland, OH 44102** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konföderáció hazai ev. egyházi iskoláig és az ev. egyházi segélyszolgálat javára (felesben megosztva a magyarországi és az erdélyi magyar ev. egyház között) szívesen fogad el és továbbít adományokat. Csekket **Hungarian Conference — ELCA** névre és **9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Deáktér, Fasor, Győr, Nyíregyháza, Oroszló) vagy a segélyszolgálatot („Segély”) megjelölni. Minden adományért hálás köszönetet mondunk.

INNEN—ONNAN

PÜSPÖKI VÉTŐ

Jóllehet az Északelbai Evangélikus Egyház (Németország) zsinata már kétszer is egyneműek társas viszonyának az elismerésére szavazott, a püspöki tanács mindkét alkalommal vétőjoggal élve a zsinati határozatot semmissé tette. Knuth Hans schleswigi és Kohlwege Karl lübecki püspök a zsinati határozat ellen, Jepsen Maria hamburgi püspök mellette szavazott.

LELKÉSZNŐK AUSZTRÁLIÁBAN?

Az Evangélikus Egyház elnöki tanácsa irányelveket tett közzé arra a széleskörű vitára nézve, hogy lehet-e nőket lelkészként foglalkoztatni. "Ezt a kérdést a Teológiai Bizottság inkább biblikus és teológiai, mintsem szociológia szempontból közelíti meg és ezért mindenkitől elvárják, hogy a problémával hasonlóképpen foglalkozzék."

"EVANGÉLIKUS NEPOTIZMUS"?

A Nigériai Evangélikus Egyház arra biztatja kellő minősítéssel rendelkező lelkészeit, hogy igyekezzenek nagyobb cégeknek vagy kormányhivatalokban másodállásként elhelyezkedni. A megokolás: "Ha evangélikus lelkészre pl. kormányhivatalban alkalmazási felelősség hárul, magától értetődően helyez előnybe munkáért jelentkező evangélikus fiatalokat."

GYÜMÖLCSBOR: TILOS!

A Finnországi Evangélikus Egyház püspökei megtiltották, hogy a gyülekezetekben az Úrvaszorához gyümölcsbort használjanak, mert a Biblia szólóborra utal. A probléma azáltal vált akuttá, hogy a kormány enyhítette a borkészítésre vonatkozó előírásokat. Mivel azonban az éghajlat szőlőtermelésre nem alkalmas, magánvállalkozók az ott megtermő gyümölcsökből, bogyókból készítik boraikat. A püspökök továbbá felemelték szavukat a vasárnapi üzletnyitások ellen, mondván, hogy a nemzet kultúrája forog kockán azzal, ha a kereskedelem megszakítás nélkül hat az emberek életére. A parlamenti döntés kompromisszumot jelent annyiban, hogy üzletek csak június, július, augusztus vasárnapjain tarthatnak nyitva, déltől; e hónapok szombatjain pedig este 6-kor van a záróra.

MAGZATIRTÁS

Hae-Chi Kim, a Koreai Evangélikus Egyház elnöke tiltakozott az ellen a széleskörű gyakorlat ellen, hogy konfucianusi elvek alapján, melyek szerint a férfi lenne az értékesebb ember, s ezért leányokat nem is érdemes világra hozni, elvetélik a női magzatokat. Emberjogi szempontoktól eltekintve, a helyzet annyira súlyosnak minősül, hogy 2005-re szükséges lesz leányok házasság céljából való importálása.

LELKÉSZEK SZTRÁJKJA

A Svéd (Evangélikus) Egyház lelkészei sztrájkkal fenyegetőznek, ha nem történik meg rájuk vonatkozóan a munkaórak szabályozása azután, hogy eltörölték a 40-órás munkahetet. Arról panaszkodnak, hogy csak nagy ritkán élvezhetnek két egymásutáni szünnapot, s hogy munkaidejüket maguktól nem képesek szabá-

lyozni. Ha a kormánytól nem kapnak kielégítő választ, panaszukkal az Európai Unióhoz fordulnak.

KIBÉKÜLŐBEN

A Csehországban működő Sziléziai Evangélikus Egyház és a belőle 1991-ben kiszakadt Csehországi Evangélikus Egyház vezetői között ez év januárjában megállapodás jött létre, hogy közös bizottság útján szorgalmazzák a két egyháztest egyesülését. A közös bizottság élén az Ev. Világszöv. megbízottja áll, s tagjai a két egyházból azok püspöke és négy-négy lelkésze. A Sziléziai Ev. Egyház már 1956 óta az EVSZ tagja, a Cseh Ev. Egyház csak 1995-ben nyerte el az államtól a működési engedélyt.

NÉPSZERŰ LUTHER

Az amszterdami Biblia Múzeumban a múlt évben a látogatók száma majdnem elérte a harmincezeret, nagyjából ötven százalékkal többben, mint egy évvel azelőtt. A nagy látogatottságot a Luther kiállítással magyarázzák, melyet Luther Márton halálának 450. évfordulójával kapcsolatosan rendeztek be a múzeumban.

ZÖRÖG-E A HARASZT?

Noko Ishmael, az Ev. Világszövetség főtitkára Szingapúrban tett nyilatkozatában bizakodását fejezte ki, hogy az EVSZ 9. nagygyűlését problémáktól mentesen tarthatják meg július 8-a és 16-a között Hong Kongban. Hong Kong július 1-ével megszűnik angol koronagyarmat lenni, s Kína uralma alá kerül. Hogy felütötte-e fejét a weimari rém, az még kérdéses, de a főtitkár bizonygatása mindenesetre arra enged következtetni, hogy a kommunista hatóságok esetleg nehézségeket okozhatnak a nagygyűlés tekintetében. Az 5. nagygyűlést annak idején Weimarba tervezték, de a keletnémet kommunista kormány az utolsó pillanatban visszavonta engedélyét a nagygyűlés megtartására; Brazíliába, s onnan "jobboldali" megfontolások folytán végül is Franciaországba helyezték át a nagygyűlés színhelyét.

ÖKUMENIKUS PÜSPÖKSÉG

A velszi egyházakban egyidejűleg fontolják meg azt a javaslatot, hogy közös legyen a főpásztorok ún. "ökumenikus püspök" személyében. Ilyen püspök megválasztására hajlamosnak mutatkozik a Velszi Anglikán Egyház, a Velszi Presbiteriánus Egyház, a Metodista Egyház, az Egyesült Református Egyház, s a Baptista Egyházszövetség. Amennyiben a javaslatot egyenként és együtt jóváhagyják, az "ökumenikus püspök" felszentelésére 1999-ben kerülne sor.

LELKÉSZNŐK ETIÓPIÁBAN

A kétmillió lelket számoló "Mekane Yesus" Evangélikus Egyház országos közgyűlése jóváhagyta nőknek a lelkészi szolgálatba való bevonását. A közgyűlés többek között figyelembe vette, hogy az egyháztagok több mint fele nő, s az egyházi tevékenység javarészt nők végzik. A közgyűlés nagyobb figyelmét a jövőben a püspökség kérdése köti le, hogy megváltoztassák-e az országos és egyházkerületi vezetők

hivatalának és szolgálatának jellegét elnökről püspökre.

HATVÁNYOZOTT TÖBBNYELVŰSÉG

A délafrikai Namíbia három evangélikus egyháza közös énekeskönyvet adott ki, melyben mindegyik ének hat nyelven található meg. A cél, mint megemlítik, az, hogy lehessen közös Istentiszteleteket tartani, s hogy családok, melyekben több nyelvet is beszélnek, együtt énekelhessenek Isten dicsőségére. A hat nyelv pedig ez: búr, német, angol, khööl, osivambo, s osiherero.

BACH MARATHON

A londoni Lescobaldi Együttes húszéves ciklusban mutatta be Bach János Sebestyén valamennyi — százkilencvenöt — kantatáját. Ezek nem hangversenyek keretében, hanem Istentiszteletek során, a liturgia részeként hangzottak el. Kantatáit Bach az óegyházi perikópa evangélium-szakaszai szerint egy-egy vasárnapra írta és ebben a szándékban is kerültek bemutatásra az együttes által. A kantáta-sorozathoz a londoni német követség, a Hannoveri Evangélikus Egyház, s az Amerikai Ev. Lutheránus Egyház (ELCA) vállalt védnökséget.

CSAK ÖT PERCIG

Helsinki-ben az építészek szövetségének önkéntesei kerek 500 köbméternyi hóból építették meg az Ulrika Eleonora templom mását 1:3 arányban, Remélték, hogy legalább március végéig áll ez a hóttemplom, melyben esketéseket és kereszteleseket is végeztek. Egyszerre azonban legfeljebb csak tíz embert, s őket is csak öt-öt percre engedték a templomban tartózkodni. Az a terv, hogy nagyobb méretekben felépítik ezt a hóttemplomot 2000-ben, amikor Helsinki alapításának 450. évfordulóját ünnepli.

—LWI

Nyári Magyar Iskola

(1997. július 6—27)

Ez év júliusában harmincadszor rendezti meg nyári magyar iskoláját a Külföldi Magyar Cserkészszövetség a Sík Sándor Cserkészparkban, Fillmoreban (NY). A részvételi díj teljes ellátással, stb. \$450.00; több gyerek részvételére esetén családok kedvezményt kapnak. Olyan gyermeket, aki egyáltalán nem beszél magyarul, nem vesznek fel. Jelentkezési határidő 1997. június 1, s csak a teljes három hétre szóló jelentkezést fogadják el. Előzetesen érdeklődni lehet a 201-772-8810 telefonszámon.

Hogy mennyi az évi előfizetés és hová kell azt küldeni?

**Az USA-ban 6 dollár
Kanadai címre és külföldre
US\$8 vagy CD\$10
Külföldre légipostán
US\$15**

**ERŐS VÁR
P. O. Box 602148
Cleveland, Ohio 44102**

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• Páhin, Békéscsaba—Erzsébethelyen, Székesfehérváron felújított templomot, Ipolyszögön felújított gyülekezeti termet, Egyházszendgelegen új gyülekezeti házat, Dunáújvárosban új orgonát vett ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

• Sikátoron a 100., Bicskén a 60., Ipolyszögön a templomszentelés 47. évfordulóját ünnepelte az ev. gyülekezet.

• Táborszky László békéscsabai ev. esperest a Kós Károly Díjjal tüntették ki "településeink védelme és szépítése érdekében végzett kiemelkedő munkája" elismeréseként.

• 1600 éve, 397. április 4-én halt meg Ambrosius milánói püspök. A róla írt megemlékezés szerint (*Evangelikus Naptár*—Keveházi László írása) őt tartják a keresztény püspök példájának, mint az igaz hit harcosát, a képzett teológust, az egyház hitvallóját, az igehirdetőt és lelkipásztort. Ő a szerzője a Luther által átdolgozott "Veni redemptor gentium" c. éneknek, melyet ma is szívből énekelhetünk az állandó ádventben: *Jöjj, népek megváltója! — Így kér a föld lakója, — Jöjj, lelkünk drága fénye, — Szívünk édes reménye!*

• Meghalt Győri János ny. nagytarcsai, Pálfi István ny. szarvas—újtemplomi ev. lelkész.

• A Magyarországi Evangélikus Egyház elnökségének január 7-én kelt nyilatkozatából: "Egyházunk kezdeményezi a kereszténység egyik nagy ünnepének, nagypénteknek egyházi ünnepé, munkaszüneti nappá nyilvánítását. Úgy véljük e téren is gyorsabban kell visszatérnünk saját hagyományainkhoz, illetve közelednünk Európához."

• Köszöntötték 90. születésnapján Galát György budapesti, 85. születésnapján Detre László mendei, id. Kende György bp.—kelenföldi, Weltler Ödön rajkai, 75. születésnapján

A.M.E.K TAGSÁG

"Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia tagságát olyan... magánszemélyek alkotják, akik a Konferencia hitvallási alapjával egyetértenek és a Konferenciában való tagságukat igénylik."

Lassan ugyan, de egyre bővül az AMEK tagsága. Szívesen hívjuk hittestvéreinket, hogy a Konferenciában tagságot vállaljanak; így válik ez a szervezet az északamerikai magyar evangélikusok szórványközösségévé. Az évi tagsági díj \$20 (US vagy kanadai), mely magában foglalja az *Erős Vár*-ra való előfizetést is. Csekket "tagság" vagy "membership" megjelöléssel a lap címére szíveskedjenek küldeni. Aki már 1997-re előfizetett az AMEK tag kíván lenni, küldjön be US\$14-t vagy CA\$10-t tagsága ezévi érvényesítésére.

Emlékeztetjük az AMEK tagokat, akiknek már lejárt a tagságuk, hogy azt megújítani szíveskedjenek. A lap címszalagján a lejáratú évszám előtti "M" betű jelzi az AMEK tagokat.

Hernád Tibor veszprémi, Marschalkó Gyula vecsési, Tarjáni Gyula putnoki, 70. születésnapján Asbóth László oroszlanói ny. ev. lelkészt, s 70. születésnapján Záborszky Csaba szügyi ev. lelkészt, továbbá 85. születésnapján Túrmezei Erzsébetet, a Fébé Diakonissza Egyesület főnökszónáját.

• D. dr. Harmati Béla elnöklő püspök, dr. Hafenschér Károly c. teol. professzor, s Szirmai Zoltánné külügyi osztályvezető személyében háromtagú ev. egyházi küldöttség járt Svédországban, melynek során a magyar Déli Ev. Egyházkerület és a svéd Linköpingi Ev. Egyházkerület között testvéregyházi szerződés került aláírásra. A küldöttség egyben viszonzta Lind Martin linköpingi püspök tavalyi budapesti látogatását.

• A kolozsvári Polis Könyvkiadó megjelentette Dávid István: Műemlék orgonák Erdélyben c., 340 oldalas, 1046 orgonát bemutató könyvét, mely jelentős kulturális dokumentum gyűjteménynek bizonyul. Érdekesen jegyzi meg Trajtner Gábor, ev. egyházzenei igazgató, hogy az orgonák léte, illetőleg hiánya törésvonalaként jelzi azt a területet, ahol véget ér a Nyugat és kezdődik a Kelet. A Kárpátokon túl, néhány csángó falut kivéve, nincs orgonakultúra. S felteszi a kérdést is, hogy a szászok elköltözésével és az erdélyi egyházak elszegényedésével mi lesz ennek a mérhetetlen értékű kultúrkincsnek a sorsa. A könyv Budapesten a deák-téri Huszár Gál könyvesboltban kapható.

• A *Reformátusok Lapja* (február 2.) egyik cikke ellen emelt kifogást "HB" az *Evangélikus Élet*-ben, mert az író Petőfi Sándort egyik verse magyarázásával átvette a kálvinista egyházba, noha megírja, hogy lutheránusnak keresztelték. Az író szerint Petőfinek azért kellett reformátusnak lennie, mert ilyeneket ír: "Az Isten tudja, mit cselekszik, / Magas tervébe nem lát a vak ember, / S kérdőre vonnunk őtet nem szabad. / Ráküld a tengerre engem, / Lelkembe tette az iránytűt. / Amerre ez vezet, megyek." Tévedésnek tartom — hangsúlyozza "HB" — Petőfi költszetében megtalálható bibliai elemekbe kálvinizmust magyarázni. Hagyjuk meg őt annak, aki volt, evangélikusnak, akinek neveléséhez, spirituális mondanivalójához hozzátartoznak az egyetemes bibliai igazságok.

• Dr. Frenkl Róbert, ev. egyházi országos felügyelő, orvosprofesszor véleményéből részlet: "A génebeszet révén eljuthatunk az örökletes betegségek gyógyításához, illetve kiiktatásához. Nem szorul magyarázatra, mekkora áldás lenne ez az emberiségnek. Annál kétségbejítőbb az 'embergyár' víziója. (...) A klónozás szolgálhatja az egészséget, de lehet a tudományal visszaélés eszköze is. Rossz tapasztalatok vezettek oda, hogy szinte egységiesen szólalt meg a riadó Dolly, a klónozott barika születése kapcsán. Talán ez az egyetlen igazi pozitívum és biztatás az ügyben. Nincsenek illúzióink az emberi természetből adódó veszélyeket illetően. Tisztában vagyunk felelősségünkkel, azzal, hogy addig kell korlátozni a veszélyforrásokat, amíg nem lesz késő." (-)

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: **Juhász-Shepherd Ferenc**

Templom és lelkesi hivatal: 2836 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi istentisztelet délelőtt 10 órakor, angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

Mert Ő él, mi is élünk! A feltámadás nemcsak a végső események tartozéka, hanem mindennapi életünk ügye is az. Naponként zörget be hozzánk a halál, és naponként kell feltámadnunk a hitre, reménységre, szeretetre, és száz egybre is, ami lelki életünknek a tartalma. Aki tudja és elfogadja, hogy ilyen roppant átmenet történt az első húsvéti reggelen, az kész örömmel tesz bizonyosságot is erről. Húsvét ünnepe ezért bizonyosságtétel most is, mint akkor volt — vagy pedig csak üres ceremónia. Az Ő nevében ünneplünk és belekiáltunk a csüggeteg világba, hogy "él a Krisztus, a mi fejünk, kereszténynek énekeljünk!" Légyen a Feltámadottnak az ereje mindannyiunk reménysége a földön. • Betegek számára bármikor kiszolgáltat Úrvacsorát a lelkipásztor. Hívják őt kedvező időpont megbeszélése végett lakása telefonszámán: 941-2212. —JSF.

* * *

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: **Tamásy Zoltán**

Templom: West 98 és Denison Avenue — Lelkesi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraszta minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

"Békesség néktek!" A feltámadott Úr Jézus így köszöntötte tanítványait, mikor először jelent meg nekik (János 20:19). Ezzel a gondolattal szeretném én is köszönteni lapunk olvasóit gyülekezetünk nevében. • Megszomorodva, de a feltámadásba vetett hittel adjuk tudtul, hogy az elmúlt időszakban két hűséges testvérünket szólított magához az élet és halál Ura. **Kneffel Péter** Magyarországon halt meg, a gödöllői temetőben helyezték nyugalomra. Gyülekezetünk gyászistentiszteleten emlékezett meg a hazáját és egyházát egyformán szerető testvéréről. **Özv. Domján Zoltánné sz. Kasztnér Klára** testvérünköt március 12-én vettünk reménységünk szerint nem végső búcsút. • Gyülekezeti alkalmaink a közeljövőben: *Minden hónap első szerdáján este 7 órakor* női bibliórát tartunk, melyre minden kedves nőtestvérünket szeretettel hívjuk és várjuk. *Április 13-án* fánksütést rendezünk, vásárlás kizárólag megrendelésre. *Május 18-án* ünnepli az Oltáregylet 60 éves fennállását. Természetesen nem feledkezünk meg gyülekezetünk 61. "születésnapjáról" sem. Ezen alkalomból ebédet rendezünk, melynek részleteiről körlevelünkben adunk tájékoztatást. *Június 29-én* — máris előrejelezzük — de. 10 órai kezdettel tartjuk meg gyülekezeti piknikünket a Bain Park-i pavilonban. • Áldja meg az Uristen minden kedves testvérünket a feltámadásba vetett élő hittel és az abból fakadó szeretettel. —TZ.

* * *

TORONTO

Lelkész: **Bernhardt Béla fősperes**

Beszolgáló lelkész: **Tamásyné Molnár Éva**
Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street — Lelkesi hivatal (minden posta ide küldendő): 9715 Lake Avenue, Cleveland, Ohio 4102, USA; telefon: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július, augusztus kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor. — Felügyelő: dr. Raschka László, telefon: (416) 783-6938.

Gyülekezetünk ebben az évben töltheti meg a kulcsának 70. évfordulóját. Erre szerény ünneplés keretében

ben kerül sor, mégpedig április 27-én, vasárnap du. 4 órakor kezdődő, kétgyülekezeti Istentiszteletünkön. Ezen az ünnepi alkalmon résztvesz és igehirdetéssel szolgál Ft. dr. Huras William egyházkerületi püspökünk. Szeretettel várjuk. S vele együtt szeretettel hívjuk és várjuk nemcsak gyülekezetünk tagjait, hanem gyülekezetünk barátait is. Körülményeink folytán csupán egyszerű "fogadás" követi az Istentiszteletet, hogy alkalom legyen beszélgetésre, közös emlékezésre. • Röviden még visszatekintünk ezen a helyen is a február 23-án tartott évi közgyűlésünkre. Hálát adtunk 1996-ért, az újabb évről gyülekezeti létünk tekintetében. Megköszöntük az istentiszteleti szolgálatokat Nt. Tamásy Zoltán clevelandi paróchusnak és feleségének, Nt. Tamásyné Molnár Évának, továbbá helyi református befejezésére nézve is. Megterveztek, csak egy szolgálat maradt el a tervezettek közül. Jóváhagytunk jegyzőkönyvet, lelkési és pénztári jelentést, s megadtuk tisztviselőinknek a felmentvényt szolgálati ciklusuk befejezésére nézve is. Megterveztek az ezévi költségvetést, az istentiszteleti szolgálat rendjét, s újválasztottuk és kiegészítettük a presbitériumot dr. Raschka László Bottlik Józsefné, dr. Kőrös János, Bakó László, Kertész Jenőné, Kiss Elemérné, s Barber Vilmos — hűséges kántorunk — személyében; velük szolgál Babos Sándor tb. presbiterünk is. A Nőegylet vezetését ezután is dr. Kőrös Jánosné végzi, amiért ugyancsak hálásak vagyunk. Reméljük hittestvéreink szíves és készséges részvételét az egyházfenntartásban, mint "jókedvű adakozók". • "Krisztus meghalt mindenkiért, hogy akik élnek, ezután ne maguknak éljenek, hanem Annak, Aki értük meghalt és feltámadt" (2Korinthus 5:15). • Húsvét áldása kísérje Mindnyájukat életük útján! —BB.

ÚJ EGYHÁZI ELNÖK

A Csílei Ev. Luteránus Egyház rendkívüli közgyűlésén Junge Martin lelkészt választotta új elnökéül. Ő az első ennek az egyháznak az élén, aki csílei születésű. Vagy két évtizeddel ezelőtt, ha nem többel, Schaller István magyarországi ev. lelkész is betöltötte egyideig az elnöki (püspöki) tiszteletet.

ÚJ ORTODOX ÉRSEK

Szeptemberben vette át érseki rangban az USA-beli Görög Ortodox Egyház vezetését Spyridion metropolita, aki személyében az első amerikai születésű vezetője 1.5 millió tagot számláló egyháznak. Spyridion érsek 1992 óta társelnöke a globális ortodox—evangélikus teológiai bizottságnak.

KIRÁLYI JÓVÁHAGYÁS

Az északeurópai és balti ev. egyházak, valamint az angliai és írországi anglikán egyházak főpásztorai, együttesen II. Erzsébet angol királynővel (az anglikán egyház fejével) a londoni Westminster apátság oltárán aláírták az ún. porvooi nyilatkozatot, mely szerint az említett egyházak között teljes szószéki és oltári közösséget létesítettek. (Porvoo finnországi város, ahol a nyilatkozatra vonatkozó tárgyalások kezdetét vették.)

LEGKÖZELEBBI LAPZÁRTA

1997. május 15-én

*

Hírek, gyülekezeti hírek, cikkek időbeni beküldését ezúton is kéri

—a Szerkesztőség

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

1997. MÁJUS

1. **Fülöp és Jakab apostol emléknapija**
2Korinthus 4:1-6 — János 14:8-14
2. 1Korinthus 2:6-10 — Zsidók 12:1-11
3. 1Sámuel 16:4-23 — Zsidók 12:12-24

HÚSVÉT 6. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zsoltár 66:20

4. 1János 4:1-11 — János 15:9-15
5. 1Királyok 3:5-15 — Zsidók 12:25-29
6. Jakab 5:16-18 — Zsidók 13:1-14
7. János 17:20-26 — Zsidók 13:15-27
8. **MENNYBEMENETEL ÜNNEPE**
Efézus 1:16-23 — Lukács 24:44-53
9. Jelenések 1:4-8 — Ap.Csel. 1:1-14
10. Dániel 7:9-14 — Ap.Csel. 1:15-26

HÚSVÉT 7. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 12:32

11. 1János 4:13-21 — János 17:11b-19
12. János 14:15-19 — Ap.Csel. 2:1-13
13. Máté 10:16-20 — Ap.Csel. 2:14-21
14. 1Korinthus 2:12-16 — Ap.Csel. 2:22-28
15. János 7:27-39 — Ap.Csel. 2:29-36
16. Ezékiel 11:14-20 — Ap.Csel. 2:37-41
17. Ézsaiás 41:17-20 — Ap.Csel. 2:42-47

PÜNKÖSD ÜNNEPE

Heti ige: Zakariás 4:6

18. Ap.Csel. 2:1-21 — János 7:37-39a
19. **PÜNKÖSDHÉTFŐ**
1Korinthus 12:4-11 — Máté 16:13-19
20. Zsoltár 104:25-34 — Ap.Csel. 3:1-10
21. 1Sámuel 3:1-14 — Ap.Csel. 3:11-16
22. Efézus 4:11-16 — Ap.Csel. 3:17-26
23. Galata 3:1-5 — Ap.Csel. 4:1-12
24. Zakariás 4:1-14 — Ap.Csel. 4:13-22

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE

Heti ige: Ézsaiás 6:3

25. Róma 8:14-17 — János 3:1-17
26. 4Mózes 6:22-27 — Ap.Csel. 23-31
27. Példabeszédek 1:20-28 — Ap.Csel. 4:32-37
28. Efézus 4:1-6 — Ap.Csel. 5:1-11
29. Ézsaiás 44:21-23 — Ap.Csel. 5:12-16
30. Efézus 1:3-14 — Ap.Csel. 5:12-16
31. 1Timótheus 3:16 — Ap.Csel. 5:34-42

1997. JÚNIUS

PÜNKÖSD UTÁNI 2. VASÁRNAP

Heti ige: Lukács 10:16

1. 2Korinthus 4:5-12 — Márk 2:23-28
2. 2Timótheus 3:14-17 — Ap.Csel. 6:1-7
3. Jónás 1:1-16 — Ap.Csel. 6:8-15
4. Jónás 2:1-11 — Ap.Csel. 7:1-16
5. Máté 9:35—10:7 — Ap.Csel. 7:17-29
6. Jeremiás 10: 15-21 — Ap.Csel. 7:30-43
7. Prédikátor 12:1-8 — Ap.Csel. 7:44-53

PÜNKÖSD UTÁNI 3. VASÁRNAP

Heti ige: Máté 11:38

8. 2Korinthus 4:13-18 — Márk 3:20-25
9. Prédikátor 4:17:5-5 — Ap.Csel. 7:54—8:3
10. Máté 10:7-15 — Ap.Csel. 8:4-25
11. 1Korinthus 14:1-3,20-25 — Ap.Csel. 8:26-40
12. 1Korinthus 9:16-23 — Ap.Csel. 9:1-9
13. Jónás 3:1-10 — Ap.Csel. 9:10-19a
14. Jeremiás 3:14-17 — Ap.Csel. 9:19b-31

PÜNKÖSD UTÁNI 4. VASÁRNAP

Heti ige: Lukács 19:10

15. 2Korinthus 5:1-10 — Márk 4:26-34
16. Máté 9:1-8 — Ap.Csel. 9:32-43
17. Bírák 10:6-16 — Ap.Csel. 10:1-20
18. 1János 1:5—2:6 — Ap.Csel. 10:21-33
19. 2Mózes 25:17-22 Ap.Csel. 10:34-48
20. Jónás 3:10—4:11 — Ap.Csel. 11:1-18
21. János 6:37-40 — Ap.Csel. 11:19-30

PÜNKÖSD UTÁNI 5. VASÁRNAP

Heti ige: Galata 6:2

22. 2Korinthus 5:14-21 — Márk 4:35-41
23. János 8:3-11 — Ap.Csel. 12:1-19a
24. **Keresztelő János emléknapija**
Ap.Csel. 19:1-7 — Lukács 1:57-80
25. **Az Ágostai Hitvallás emléknapija**
1Timótheus 6: 11b-16 — Máté 10:26-33
26. Zsoltár 92:2-11 — Ap.Csel. 12:19b-25
27. Róma 15:1-7 — Ap.Csel. 13:1-25
28. Ézsaiás 30:18-22 — Ap.Csel. 13:26-52

PÜNKÖSD UTÁNI 6. VASÁRNAP

Heti ige: Efézus 2:8

29. 2Korinthus 8:1-9,13-14 — Márk 5:24b-34
30. Ezékiel 2:3-8a — Ap.Csel. 14:1-7

—(L/LBW)

ERŐS VÁR
BOX 602148
CLEVELAND, OH 44102

PERIODICALS POSTAGE
PAID
CLEVELAND, OHIO

ELŐFIZETÉSE
LEJÁRT-E?